

Ministerie van Onderwijs, Cultuur en
Wetenschap

>Retouradres Postbus 16375 2500 BJ Den Haag

De voorzitter van de Eerste Kamer der Staten-Generaal
Postbus 20017
2500 EA DEN HAAG

**Onderzoek en
Wetenschapsbeleid**
Rijnstraat 50
Den Haag
Postbus 16375
2500 BJ Den Haag
www.rijksoverheid.nl

Contactpersoon

Datum 12 januari 2026
Betreft Afschrift van het antwoord op schriftelijke vragen van het lid Kostić
(PvdD) over de uitvoering van het aangenomen amendement over het
afbouwen van belastinggeld voor apenproeven

Onze referentie
56145345

Bijlagen
2

Hierbij stuur ik u ter informatie de antwoorden op de vragen van het lid Kostić
(PvdD) over de uitvoering van het aangenomen amendement over het afbouwen
van belastinggeld voor apenproeven. De vragen werden ingezonden op 20
november 2025 met kenmerk 2025Z20174.

De minister van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap,

Gouke Moes

Ministerie van Onderwijs, Cultuur en
Wetenschap

>Retouradres Postbus 16375 2500 BJ Den Haag

De voorzitter van de Tweede Kamer der Staten-Generaal
Postbus 20018
2500 EA DEN HAAG

**Onderzoek en
Wetenschapsbeleid**
Rijnstraat 50
Den Haag
Postbus 16375
2500 BJ Den Haag
www.rijksoverheid.nl

Contactpersoon

Onze referentie
61192765

Uw brief
20 november 2025

Uw referentie
2025Z20174

Bijlagen
1

Datum 12 januari 2026
Betreft Antwoord op schriftelijke vragen van het lid Kostić over de uitvoering
van het aangenomen amendement over het afbouwen van
belastinggeld voor apenproeven

Hierbij stuur ik u de antwoorden op de vragen van het lid Kostić (PvdD) over de
uitvoering van het aangenomen amendement over het afbouwen van
belastinggeld voor apenproeven.

De vragen werden ingezonden op 20 november 2025 met kenmerk 2025Z20174.

De minister van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap,

Gouke Moes

De antwoorden op de schriftelijke vragen van het lid Kostić (PvdD) over de uitvoering van het aangenomen amendement over het afbouwen van belastinggeld voor apenproeven, met kenmerk 2025Z20174, ingezonden op 20 november 2025.

Onze referentie
61192765

Vraag 1

Kunt u bevestigen dat op 28 oktober 2025 de begroting van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap door de Eerste Kamer is aangenomen, waarmee het amendement van de Partij voor de Dieren, PVV, JA21, GL-PvdA, SP, Volt en DENK over het afbouwen van subsidies voor apenproeven definitief van kracht is geworden?¹

Antwoord 1

Ja.

Vraag 2

Herinnert u zich dat u bij het commissiedebat Dieren buiten de veehouderij en dierproeven van 2 oktober 2025 heeft toegezegd dat u het amendement "onverkort" zult uitvoeren, wat betekent dat de subsidie van €12,5 miljoen per jaar stapsgewijs wordt geïmplementeerd zodat deze niet langer kan worden ingezet voor (het in stand houden van) apenproeven en in plaats daarvan zal worden gebruikt voor de financiering van proefdiervrije methoden, waarmee vorm wordt gegeven aan een snelle afbouw van het aantal apenproeven conform de wens van de Kamer?

Antwoord 2

Ik heb toegezegd dat ik het amendement onverkort zal uitvoeren.

Vraag 3

Herinnert u zich dat u in hetzelfde debat aangaf nog geen brief naar het Biomedical Primate Research Centre (BPRC) te kunnen sturen over het stapsgewijs beëindigen van de subsidie voor apenproeven, omdat de Eerste Kamer eerst nog met het voorstel moest instemmen - hetgeen nu gebeurd is?

Antwoord 3

Ja.

Vraag 4

Heeft u het BPRC inmiddels geïnformeerd dat de subsidie voor (het in stand houden van) apenproeven in vijf jaar tijd wordt afgebouwd naar nul, en dat deze middelen voortaan moeten worden besteed aan proefdiervrije onderzoeks- en testmethoden en de ontwikkeling van alternatieven voor dierproeven? Zo ja, kunt u de betreffende brief of brieven naar de Tweede Kamer sturen? Zo nee, wanneer gaat u dit wél doen conform de wens van de Kamer (en waar de commissie in het genoemde debat ook op aandrong)?

Antwoord 4

Ja, zie bijgaand de brief die hierover aan BPRC is verzonden.

¹ Kamerstuk 36725-VIII, nr. 11

Vraag 5

Heeft sinds het aannemen van het amendement door de Tweede Kamer andere communicatie plaatsgevonden tussen het ministerie van OCW en/of VWS en het BPRC over het amendement en de toekomst van het centrum? Zo ja, kunt u deze communicatie naar de Tweede Kamer sturen, uiteraard met bescherming van persoonsgegevens? Zo nee, waarom niet?

Onze referentie
61192765

Antwoord 5

Tussen 3 juli 2025, het moment dat het amendement door de Tweede Kamer is aangenomen, en 20 november, het moment dat deze schriftelijke vragen zijn ingediend, heeft er vanzelfsprekend communicatie plaatsgevonden tussen het ministerie van OCW en/of VWS en het BPRC over het amendement en de toekomst van het BPRC. De uitvoering van de toelichting van het amendement heeft verstrekkende gevolgen voor het BPRC, zoals ik ook in verschillende brieven richting de beide Kamers heb aangegeven.² Ook de minister van VWS heeft uw Kamer een brief gestuurd over de gevolgen van amendement.³ Het behoort wat mij betreft bij mijn taak en verantwoordelijkheid als subsidieverstrekker om goed contact te hebben met het BPRC over deze gevolgen. Zie verder mijn antwoord op vraag 7.

Vraag 6

Kunt u bevestigen dat het BPRC, conform het aangenomen amendement, dit jaar minimaal €2,5 miljoen van de subsidie moet besteden aan proefdiervrije onderzoeks- en testmethoden en de ontwikkeling van alternatieven voor dierproeven, en volgend jaar minimaal €4,5 miljoen? Hoe wordt hier uitvoering aan gegeven en hoe wordt er toezicht gehouden dat dit ook daadwerkelijk gebeurt?

Antwoord 6

De toelichting van het amendement vraagt om in 2025 € 2,5 miljoen te oormerken voor alternatieven voor proefdieronderzoek, in 2026 € 4,5 miljoen, in 2027 € 6,5 miljoen, in 2028 € 8,6 miljoen, in 2029 € 10,5 miljoen en in 2030 € 12,5 miljoen.

De verplichting om een oplopend deel van de subsidie te besteden aan proefdiervrije onderzoeks- en testmethoden en de ontwikkeling van alternatieven voor dierproeven is een nieuw oormerk in de subsidie aan het BPRC. Het oormerk uit het amendement leidt er immers toe dat BPRC een deel van de subsidie niet meer mag besteden aan de activiteiten die al voor een lange periode de kern zijn van de activiteiten van het BPRC, namelijk onderzoek met dierproeven. Dit betekent dat voor de invoering van deze oormerking (conform artikel 4:51 van de Algemene wet bestuursrecht) een redelijke termijn in acht moet worden genomen. Met inachtneming van die redelijke termijn is 2027 het vroegst mogelijke moment waarop de oormerking kan ingaan. In de brief die ik heb gestuurd aan het BPRC, informeer ik hen over het besluit om de subsidie te oormerken vanaf het jaar 2027. Deze brief is het startpunt voor de wettelijk verplichte aankondigingstermijn. Als gevolg van deze brief kan het BPRC zich

² Kamerstukken II, vergaderjaar 2024-2025, 32 336, nr. 168. Kamerstukken II, vergaderjaar 2024-2025, 36 725 VIII, nr. 23.

³ Kamerstukken II, vergaderjaar 2024-2025, 32 336/32 793, nr. 170.

voorbereiden op het oormerk, en daarnaast is de brief het moment waarop het BPRC in bezwaar zou kunnen gaan tegen dit besluit. Na afloop van de wettelijk verplichte aankondigingstermijn kan het oormerk vervolgens vorm krijgen in de beschikking voor het jaar 2027, die eind 2026 wordt verzonden.

Onze referentie
61192765

Het ministerie van OCW heeft een lopende afspraak met het BPRC om, in reactie op de motie Teunissen c.s.,⁴ in 2025 minimaal 17% van de subsidie te besteden aan proefdiervrije onderzoeks- en testmethoden.⁵ Dit betekent dat het BPRC in 2025 minimaal € 2,2 miljoen aan proefdiervrije onderzoeks- en testmethoden zal uitgeven. Ik zal in overleg treden met het BPRC over welk percentage van de exploitatiesubsidie zij in 2026 kunnen besteden aan proefdiervrije onderzoeks- en testmethoden en of zij hierin ambitieus kunnen zijn. Zij dienen hierbij uiteraard wel rekening te houden met reeds gemaakte langlopende afspraken over het onderzoek met niet-humane primaten.

Zoals ik heb toegezegd zal ik in 2026 een brief aan uw Kamer sturen over hoe ik uitvoering zal geven aan het amendement. Hierin zal ik ook ingaan op hoe er toezicht zal worden gehouden op de besteding van het geoormerkte geld binnen de exploitatiesubsidie.

Vraag 7

Kunt u de communicatie tussen het ministerie van OCW en het ministerie van VWS over het apenproefdiercentrum, vanaf de indiening van het amendement in de Tweede Kamer (18 juni 2025) tot heden, aan de Tweede Kamer toezenden, zodat de Kamer hiervan kennis kan nemen? Zo nee, waarom niet?

Antwoord 7

Ik zal uw Kamer schriftelijk informeren over de inhoud van alle communicatie tussen het ministerie van OCW en VWS. Dat zal dan een samenvatting en tijdlijn betreffen van alles wat er is gecommuniceerd tussen bovengenoemde ministeries.

Vraag 8

Kunt u deze vragen één voor één en binnen de daarvoor gestelde termijn beantwoorden?

Antwoord 8

Het is helaas niet gelukt de vragen binnen de daarvoor gestelde termijn te beantwoorden. Op 15 december 2025 heb ik uw Kamer een uitstelbrief gestuurd.

⁴ Kamerstukken II, vergaderjaar 2023–2024, 36 410 VIII, nr. 96

⁵ Kamerstukken II, vergaderjaar 2023–2024, 32 336, nr. 152

Ministerie van Onderwijs, Cultuur en
Wetenschap

>Retouradres Postbus 16375 2500 BJ Den Haag

Biomedical Primate Research Centre (BPRC)

**Onderzoek en
Wetenschapsbeleid**
Rijnstraat 50
Den Haag
Postbus 16375
2500 BJ Den Haag
www.rijksoverheid.nl

Onze referentie
55129625

Datum 6 januari 2026

Betreft Besluit aankondiging oormerk voor proefdiervrij onderzoek

Geachte ,

Op 28 oktober jongstleden heeft de Eerste Kamer de 1^e suppletoire begroting van het ministerie van OCW aangenomen. Bij deze begrotingswet hoort een amendement van het lid Kostić c.s. (Kamerstuk 36 725 VIII, nr. 11). In deze brief deel ik u het besluit mee dat ik heb genomen om het amendement en de toelichting ervan onverkort uit te voeren, zoals ik ook heb toegezegd in het commissiedebat 'Dieren buiten de veehouderij en dierproeven' in de Tweede Kamer van 2 oktober.

De toelichting van het amendement van het lid Kostić c.s. vraagt een jaarlijks toenemend deel van de subsidie aan het BPRC te oormerken voor proefdiervrije onderzoeks- en testmethoden en de ontwikkeling van alternatieven voor dierproeven. Deze oormerking is volgens de toelichting van het amendement budgetneutraal vormgegeven.

De toelichting van het amendement vraagt om in 2025 € 2,5 miljoen te oormerken voor alternatieven voor proefdieronderzoek, in 2026 € 4,5 miljoen, in 2027 € 6,5 miljoen, in 2028 € 8,6 miljoen, in 2029 € 10,5 miljoen en in 2030 € 12,5 miljoen. Indieners beogen derhalve meerjarige verwerking van dit amendement.

Tevens stelt de toelichting van het amendement dat proefdieronderzoek met apen niet volledig hoeft te worden beëindigd; het onderzoek dat bij het BPRC nodig is voor de bestrijding van levensbedreigende ziekten en uitbraken van infectieziekten die de volksgezondheid bedreigen, kan volgens het amendement tot 2030 met niet-geoordeeld belastinggeld worden gefinancierd. Ná 2030 kan het BPRC dit onderzoek, indien het dan nog steeds noodzakelijk is om hiervoor apen te gebruiken, nog steeds blijven uitvoeren, maar dan met alternatieve financiering (financiering vanuit opdrachtgevers of een alternatieve subsidieregeling), zo staat in het amendement.

Besluit**Onze referentie**
55129625

Per ingang van het kalenderjaar 2027 zal ik een jaarlijks oplopend deel van uw instellingssubsidie oormerken voor proefdiervrije onderzoeks- en testmethoden en de ontwikkeling van alternatieven voor dierproeven. Het oormerk zal als volgt oplopen:¹

2027: € 6.814.000

2028: € 9.016.000

2029: € 11.007.000

2030 en verder: € 13.104.000

Dit oormerk zorgt ervoor dat u het geoormerkte deel van uw subsidie niet mag besteden aan de activiteiten die al vele jaren de kern zijn van uw activiteiten, namelijk onderzoek met dierproeven. Daarom acht ik een aankondigingstermijn noodzakelijk, zoals beschreven in Artikel 4.51 van de Algemene wet bestuursrecht. Deze aankondigingstermijn is de reden dat het oormerk niet eerder zal ingaan dan in de beschikking voor uw subsidie voor het jaar 2027.

Bezwaar en beroep

Als u belang hebt bij dit besluit, dan kunt u hiertegen binnen 6 weken, gerekend vanaf de verzenddatum, bezwaar maken. Stuur uw bezwaarschrift naar DUO, Postbus 30205, 2500 GE Den Haag. U kunt uw bezwaar ook digitaal indienen via www.duo.nl/zakelijk/oneens-met-duo/bezwaar-maken.jsp.

Met vriendelijke groet,

de minister van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap,

Gouke Moes

¹Hierbij heb ik mij gebaseerd op de bedragen uit de OCW begroting 2026.

nota

TER ONDERTEKENING

Aan: MOCW

Onderzoek en
Wetenschapsbeleid

Van

Persoonsgegevens

Datum

9 januari 2026

Referentie

61191276

Bijlagen

1. schriftelijke vragen

Intern OCW afgestemd

WJZ

Interdepartementaal
afgestemd

Ja.

schriftelijke vragen van het lid Kostić

Aanleiding

Op 28 oktober 2025 heeft de Eerste Kamer de 1^e suppletoire begroting van het ministerie van OCW aangenomen. Bij deze begrotingswet hoort het amendement van het lid Kostić c.s. In het commissiedebat 'Dieren buiten de veehouderij en dierproeven' in de Tweede Kamer van 2 oktober 2025 heeft u toegezegd om het amendement en de toelichting ervan onverkort uit te voeren. Op 20 november heeft het lid Kostić schriftelijke vragen gesteld over de uitvoering van het aangenomen amendement Kostić. Op 15 december heeft u hiervoor een uitstelbrief gestuurd. Op 27 november heeft de vaste commissie van OCW besloten een stand van zaken van u te ontvangen op de uitvoering van het amendement Kostić c.s.

Geadviseerd besluit

U wordt geadviseerd:

- de antwoorden op de schriftelijke vragen te ondertekenen en, met de aankondigingsbrief aan het BPRC als bijlage, uiterlijk 12 januari 2026 aan de Tweede Kamer te sturen.
- een afschrift van de antwoorden op de schriftelijke vragen te sturen aan de Eerste Kamer.
- de commissiebrief aan de Tweede Kamer te ondertekenen en, met de antwoorden op de schriftelijke vragen en de aankondigingsbrief aan het BPRC als bijlage, aan de Tweede Kamer te sturen.

Kernpunten

In de schriftelijke vragen wordt een stand van zaken gevraagd van de uitvoering van het amendement Kostić c.s.

- In antwoord 6 wordt de inhoud van de brief aan het BPRC toegelicht.
- Bij vraag 6 wordt specifiek gevraagd naar de besteding aan proefdiervrije onderzoeks- en testmethoden door het BPRC in 2025 en 2026.
- Het antwoord gaat daarom ook in op de afspraak die het ministerie van OCW heeft met het BPRC om, in reactie op de motie Teunissen c.s.,¹ in 2025 minimaal 17% van de subsidie te besteden aan proefdiervrije onderzoeks- en testmethoden.²

¹ Kamerstukken II, vergaderjaar 2023–2024, 36 410 VIII, Nr. 96

² Kamerstukken II, vergaderjaar 2023–2024, 32 336, Nr. 152

- Dit betekent dat het BPRC in 2025 minimaal € 2,2 miljoen aan proefdiervrije onderzoeks- en testmethoden zal uitgeven.
- U zegt toe in overleg te treden met het BPRC over welk percentage van de exploitatiesubsidie zij in 2026 kunnen besteden aan proefdiervrije onderzoeks- en testmethoden en of zij hierin ambitieus kunnen zijn.
- In vraag 5 en vraag 7 wordt gevraagd om alle communicatie op te sturen aan de Tweede Kamer:
 - o tussen het ministerie van OCW en/of VWS en het BPRC over het amendement en de toekomst van het BPRC, tussen 3 juli 2025 en 20 november 2025.
 - o tussen het ministerie van OCW en het ministerie van VWS over het BPRC, tussen 18 juni 2025 en 20 november 2025.
- In overleg met verschillende andere departementen is voor de huidige formulering gekozen. De samenvatting en tijdlijn van alles wat er is gecommuniceerd is tussen bovengenoemde ministeries wordt in een separate brief aan de Tweede Kamer gestuurd.

Datum
9 januari 2026

Informatie die niet openbaar gemaakt kan worden

Persoonlijke informatie van de opsteller van de nota.